

F) AZ ARADMEGYEI ERDŐK LEÍRÁSA.

I. Általában.

Aradvármegye erdőségei földrajzi fekvésük s egyúttal természeti jellegök szerint két csoportra, u. m. síkvidéki és hegyvidéki erdőkre oszthatók. A síksági erdők túlnyomólag a folyók (Maros, Fehér-Körös, Fekete-Körös és Tőz) mentén fekszenek s faállományukban túlnyomó a tölgy- és cserfa. Talajuk szántásra többé-kevésbé alkalmas. Ide tartoznak: a pécskai, aradi (csálai) erdők a Maros mentén s a székudvari, szintyei, kerülősi, zarándi, gurbai, borosjenői, fekete-gyarmati, miskei, ágyai, szintyei, apáti és barakonyi erdők a két Körös vidékén.

Az erdők másik csoportja, a hegyvidéki erdők, a megye keleti hegyes vidékeit borítják igen nagy terjedelemben; a megyei erdők nagy része ezen csoportra esik. Ide tartoznak különösen a buttyini, nagyhalmágyi és radnai járások erdei. Faállományukban uralkodó a bükk, mely tölgy-, gyertyán-, szil- és kőris-fával keverve fordul elő; a tölgyfa itt már inkább csak a déli lejtőkön tenyészik. Ezen erdőségek talaja kizárólagos (absolut) erdőtalaj s művelésre nem alkalmas. Az erdő kiirtása meglehetősen nagy mérvben történt, főleg mióta az erdélyi s még inkább az arad-körös-völgyi vasutak kiépültek, minek következtében a hegyvidéki erdők értékesíthetőkké váltak. A síksági erdőknél a pusztulás nem oly nagymérvű, pedig ezek még sokkal könnyebben volnának értékesíthetők, de itt észszerű gazdálkodás folyik. Ellenben a hegyek között az erdőket minden előrelátás nélkül irtották, nem gondolva ennek káros következményeivel. A radnai járás erdei nagy pusztulás képét mutatják már most is, mivel ezek a Maros folyó segítségével régóta értékesíthetők voltak; a jelenleg folyó gazdálkodás mellett a nagyhalmágyi és buttyini járás erdőségei is nemsokára hasonló állapotban lesznek, ha előbb az erdőkezelésben valami üdvös változás be nem áll. E pusztítás annál sajnálatosabb, mivel a megyének az árvizekkel anélkül is sok baja van, éghajlata szintén kiméltet, sőt apolást tesz szükségessé és végül mivel erdőségeink sok érdekes és különleges fafajta tartalmazzanak. Classicus tanút idézhetek mindezekre dr. Simonkai Lajos személyében, aki, mint megyénk flórájának legalaposabb ismerője a következőket írja:*)

*) Alföld, 1888. január 1.

Én bejártam megyénket valamennyi főirányban; bejártam a Maros, a Csíger, a Fehér-Körös és a Tőz mellékeit; bejártam a Hegyes, a Drócsa, a Gaina, a Moma és a Kodru hegycsoportjait, de valódi ősvadonra megyénkben sehol sem akadtam. Akadtam azonban helyenkint igen szép növendékerdőkre, melyek nemcsak gazdasági, hanem tudományos szempontból is sok kincset rejtenek; akadtam azután sok helyen elnyomorított s emberi oktalanság folytán kopárrá lett vagy elcserjésedett erdőterületekre; végül akadtam olyan nagy határokra is, amelyek a jelen bűvárja már legfeljebb csak sejthetné az egykor létezett ősvadont, de a melyek a legalaposabb források szerint még 1860-ban, vagy 1871-ben is ősrégi erdők valának. Így pl. a bokszeg-beéli nagy erdőt 1860. és 1871. között vágták ki s azóta nincs többé. A Borosjenő mellett létezett tamándi erdő 1871. és 1873. közt lett kivágva és részint donga fának, részint ölfának megmunkálva. Azóta Borosjenő közelebb környékének egyéb erdeit is elnyelte, erforgácsolta a borosjenői fűrészgyár; azóta számos fűrészgyár és szénégető serényen emészti Aradmegye legtöbb rengeteg erdejét.

Vannak ugyan megyénkben állami erdők, amelyek üzemére az erdő-törvény megadja a kellő korlátokat és a pusztításnak megfelelő orvoslátot; vannak egyes uradalmi minta-erdők, melyek az állami erdőknél is különb gondozásban és művelésben részesülnek, de ezek semmikép sem ellensúlyozhatják a már kipusztult erdőket, sőt még azokat sem, amelyek életére már kiadták, aláírták s megpecsételték a halálos ítéletet. Csak a konopi, tótváradi és szlatinai határokon tekintsen valaki végig s meg fogja látni, miként kell az erdőt kiirtani és évszázadokra semmivé tenni. A nádasi határ összesen 20,421 magyar hold, ma még mutat valamit, de ha az a bécsi társulat, mely ez erdő tölgyeit 80 ezer forinton, bükköseit pedig 50 ezer forinton vette meg, mindent ki fog használni az erdőből, a mit csak parkettnek, ablak- és ajtófának, deszkának, tűzifának és faszénnek felhasználhat, akkor az ottani éghajlati viszonyok s az ujtás teljes szünetelése miatt, az a 20,421 magyar hold is kopárrá és egészen hasznavehetetlenné lesz. Így fogunk majd rövid időn szegényekké válni erdő dolgában, mi, kik egykor rengeteg ősvadonjainkról voltunk nevezetesek. A tölgyfának, az ép, erőteljes tölgyfáknak, már ma is nagy a becse, nagy a kereslete. Elmennek érte már a leghozzáférhetlenebb, legmeredekebb hegyvidékre is, miként elment az Unio-bank a szakgatott s meredek szabású Kicsóra hegycsoportra. Mert egyebütt már nincs alkalmas és elég tölgyfa, mint oly helyeken, a honnan eddig örülségnek tartották volna azt leszállítani. — Azok után, a miket én egy pár év alatt e megyében tapasztaltam, bizony szomorúnak tűnik föl előttem Aradvármegye erdeinek sorsa. Szánalmas, kopár hegyvidékeket fest elém képzeletem, amelyekben, mint a Saharán, csak itt ott emelkedik oáz gyanánt egy-egy áldott hűs hely, a hegyvidéki erdő.

Pedig ma már nemcsak gazdasági érdekeink utalnak erdeink megbecsülésére, nemcsak az a szempont, hogy az erdők, különösen a tölgyesek, pusztulása és a fakereslet növekedése hova-tovább nagyobb értékűvé teszi erdeinket, hanem a tudományos motívumok is egyre gyarapodnak épséges fentartása mellett. Nem akarok itt az erdőnek arról a nagyon fontos hatásáról szólni, melylyel az éghajlati szélsőségeket mérsékli, a nyári esőzést gyarapítja, a patakok és folyók vízbőségét szabályozza, a vízárakat apasztja, a levegőt, e szüntelenül fogyasztott eledelünket, javítja, nem akarok szólni az erdőnek azon fontosságáról sem, a melyet annak a vadász tulajdonít, a melyért azt a tájfestő és a nemes sportok kedvelői szeretik, hanem kiakarom emelni különösen Aradvármegye erdeinek azon fontosságát, melyet azokban a növénytudomány derített ki. — Aradvármegye erdei manap hármasszempontból unicumok: u. m. hársfajaik (tília), tölgyfajaik (quercus-ok) és a magyal-fa (ilex) tekintetében. A magyal-fa (ilex aquifolium) hazánk területén eddig csak e megyében lett felfedezve. Felfedezték Jahn Vilmos és Strasser Lajos Zimbró határában, a hol az, miként arról személyesen is meggyőződtem, a szálas bükkösök rengetegében elég bőven terem. A hársfák fajaiból találhatunk az épségben tartott uradalmi erdőkben, így Aranyág felett a Hegyes hegyhátain, valamint Menyháza felett a Skericzán, számos érdekesség mellett oly csodálatos hárs-fajokat is, melyeket eddig soha semmiféle más erdőben sem leltek s amelyek eddig tűzsgyökeres magyar benszülemlett növényfajok: ilyen pl. a Haynald-hárs (t. haynaldiana), a Jurányi-hárs (t. jurányiana, s a Hegyes-hárs (t. hegyensensis). Mindannyian Aradvármegye erdeinek kiváltságos honosai. Végül a tölgyfajok között is nagyon sok van olyan, mely megyénket igen jellemzi; valamint van olyan is, melyet itt fedeztek fel először s manap is csupán Aradvármegye erdeinek sajátosságát képviseli; ilyen tölgyfaj pl. a Hegyesen s a Drócsán termő Tabajdi-tölgy, (quercus tabajdiana) és a Boros-Sebesnél díszlő Jahn-tölgy (quercus jahnii).

A megyei erdőségek állományát jellemző számszerű adatai a következők: az összes erdőterület 332,043 hold, melyből Arad város területére csak 41 hold síksági bükk-erdő esik, míg a többi 332,002 hold szorosabb értelemben vett megyei területhez tartozik. A megyei erdők közül 166,021 hold magas hegységben, vagyis 600 m.-nél magasabban a tenger színe fölött, 66,408 hold középhegységben, azaz 200 és 600 mtr. között, 99,613 hold pedig 200 mtr. alatt — síkságon vagy dombvidéken — fekszik. Látjuk ebből, hogy a hegyvidéki erdők határozott túlsúlyban vannak. — A megye egész területének, mely 1.036,610 holdra rug, az erdőség 32 %-át képezi; a megyei lakosság 301,545 lélekből állván, minden egyénre 1,10 hold erdő jut. Talajuk szerint a megyei erdők közül véderdő 37,906 hold, feltétlen erdőtalajon álló erdő 231,087 hold, feltételes erdőtalajon álló

erdő pedig 63,008 hold. Fanem szerint: tölgyerdő 174,424 hold, bükkerdő 157,578 hold. Fenyvesek, némi kisebbszerű ültetvényektől eltekintve, a megyében nincsenek, mivel a hegységek nem oly magasak, hogy rajtuk fenyőerdő tenyészhetnék. Az erdők évi fatermése 536,571 m³, a tiszta haszon ebből 169,121 frt, a mi holdanként 50 krt tesz. A megyei erdőségek fatermésére vonatkozó részletesebb adatokat az ezen cikk végén közlött táblás kimutatások tüntetik fel.

Az erdők járások szerinti eloszlásánál rögtön szembetűnik, hogy a hegyes vidékre eső járások nagy erdőterülettel vannak képviselve. Legnagyobb a radnai járás erdőterülete: 105,538 hold, legkisebb pedig az eleki járásé: 476·30 hold. A fejezet végén mellékelt táblázatok erre nézve is részletes kimutatást nyújtanak.

II. Községi erdők.

A megye 215 községe közül 170-nek van, 45-nek pedig nincs a határában erdeje: 10,000 kataszteri holdnál több 12 község határában van, 5000—10,000 hold 13, 1000—5000 hold 74, 1000 holdnyi vagy annál kisebb erdő pedig 80 község határában létezik. Erdei szolgálmi jogosultság megváltandó még 4 községben.

A mi az erdőtulajdonosok jogi minőségét illeti, az Aradváros területén levő 41 hold egészen állami erdő, a megyében pedig az államnak 69,762 hold, községeknek 24,338 hold erdőterületük van, a többi erdő pedig magántulajdon. Törvényhatósági erdők a megye területén nincsenek. Egyik mellékelt táblázatunk a tulajdonosok jogi minőségét részletesen és pedig járások szerint tünteti fel. — Az erdőkezelés nem áll valami magas fokon. Az 1894-ik év folyamán kerek számban 332,000 holdnyi erdőterületből 67,479 holdnyi területű 61 erdőbirtok ideiglenes terv szerint, 95 erdőbirtok 65,342 holdnyi területtel rendes üzemterv szerint kezeltetett. A tervszerű kezelés inkább csak a nagyobb erdőbirtokokon alkalmaztatik. A rendszeres terv szerint kezelt erdőkből 33,318 hold állami erdő volt. — Az 1894. év végéig felesketett erdőszemélyzet 32 erdőtisztből (7 állami) s 437 erdőőrből (köztük 67 állami) állott. Az erdőőrök közül szakvizsgát tett 74, nem tett 363.

Aradvármegye összes fatermése

F a n e m	Üzem mód	I.		II.		III.	
		t e r m ő h e l y i					
		terület	fa- termés	terület	fa- termés	terület	fa- termés
		hold	tkbm.	hold	tkbm.	hold	tkbm.
Kocsányos és kocsánytalan tölgy	szálerdő	.	.	6138	15345	47874	95748
	középerdő
	sarjerdő	348	835	1327	2645	3412	5459
	összesen	348	835	7465	17990	51286	101207
Csertölgy	szálerdő	.	.	840	2100	22592	45184
	sarjerdő	.	.	720	1440	4125	6600
	összesen	.	.	1560	3540	26717	51784
Bükk (80%) és gyertyán (20%)	szálerdő	18625	37250
	középerdő
	sarjerdő	.	.	521	1042	1407	2252
	összesen	.	.	521	1042	20032	39502
Nyír	szálerdő	.	.	2	5	93	167
	középerdő
	sarjerdő
	összesen	.	.	2	5	93	167
Fűz- és nyárfa	sarjerdő	.	.	1313	4727	.	.
Eger	szálerdő	.	.	1	4	26	46
	középerdő
	sarjerdő
	összesen	.	.	1	4	26	46
Kőris, szil, juhar	szálerdő	.	.	813	2045	2518	5036
	sarjerdő	.	.	338	676	.	.
	összesen	.	.	1156	2721	2518	5036
Ákác	sarjerdő	81	194
	Főösszeg	429	1029	12018	30025	100672	197742

fanem, üzem mód és termőhely szerint.

IV.		V.		VI.		Ö s s z e s e n		Holdankénti átlag	
o s z t á l y						terület	fatermés		fokozat
terület	fa- termés	terület	fa- termés	terület	fa- termés				
hold	tkbm.	hold	tkbm.	hold	tkbm.	hold	tömköbméter	fokozat	
57695	86543	11048	11048	.	.	122705	208684	1:70	
.	
1117	1340	6204	10288	1:65	
58812	87883	11048	11048	.	.	128959	218972	1:70	
34032	51048	147	147	.	.	57611	98479	1:71	
1702	2042	6547	10082	1:54	
35734	53090	147	147	.	.	64158	108561	1:69	
105545	147763	124170	185013	1:49	
.	
11332	1358	3060	4652	1:52	
106677	149121	127230	189665	1:49	
.	95	172	1:81	
.	
.	
.	95	172	1:81	
.	1313	4727	3:60	
.	27	50	1:85	
.	
.	
.	27	50	1:85	
1385	2078	1574	1574	.	.	6295	10733	1:70	
.	338	676	2:00	
1:85	2078	1574	1574	.	.	6633	11409	1:72	
.	81	194	2:40	
202608	292172	12769	12769	.	.	328496	533750	1:62	

Aradvármege erdőségeinek felosztása járásonként (holdakban)

A járás neve	a) Talajminőség és fafaj szerint				b) A tulajdonos jogi minősége szerint										Az erdőbirtokhoz tartozó		
	talajminőség szerint			összesen	fajnem szerint		állami erdő	törvényhatósági és községi erdők	egyházi erdő	közalapítványi erdő	hitbizományi erdő	közbirtokossági erdő	részvénytársulati erdő	az 1879. évi XXXI. t. cz. 17. §. alá tartozó összes erdőterület	a 17. §. alá nem tartozó erdő	egyéb termékeny terület	terméketlen terület
	véderdő	feltétlen erdő-talajon álló erdő	nem feltétlen erdőtalajon álló erdő		tölgyerdő	bükk- és más lombfaerdő											
Aradi	—	605-80	2625-12	3231-02	2666-45	564-57	2179-22	179-20	—	—	—	389-60	—	2742-02	489-00	11-84	275-31
Borosjenői	—	—	21818-75	21818-75	21789-85	28-90	—	800-30	5-20	—	—	292-50	—	1098-00	20720-75	197-54	58-62
Pécskai	—	—	9017-06	9017-06	4122-84	4894-22	8009-18	24-40	136-00	750-48	—	—	—	8650-06	67-00	242-28	795-64
Borosfésbási	19614-20	70256-71	1539-30	91410-11	83926-40	57483-71	1220-60	7170-38	—	—	—	1997-52	9-10	10697-60	80712-51	677-69	82-08
Eleki	—	—	476-30	476-30	253-94	222-38	24-50	—	—	894-70	—	—	—	419-50	66-80	477-00	8-80
Radnai	1559-48	103678-56	300-80	105538-84	51223-98	53814-88	57367-26	3854-80	98-10	—	—	2765-45	—	63785-31	41753-53	108-97	34-59
Nagyhalomágyi	13663-14	24590-63	691-40	38845-17	7890-97	31254-20	—	9696-22	91-50	—	—	5894-75	—	15082-47	23163-70	43-67	34-89
Világosi	400-00	2732-30	100-00	3292-30	2869-00	423-90	—	600-00	—	—	—	681-90	—	1281-90	2011-00	—	—
Kisjenői	—	—	17555-90	17555-90	17555-90	—	961-10	—	—	1255-30	—	—	—	2216-40	15339-50	—	—
Ternovái	2770-00	29162-82	8883-73	40816-55	31423-37	9391-18	—	2043-20	10-00	1316-89	3796-30	241-18	—	7877-57	33438-98	117-11	84-00
Összesen	37906-72	231087-52	63008-36	332002-60	174424-70	157577-96	69762-16	24938-50	340-80	2097-37	5446-30	12256-60	9-10	144290-83	217751-77	1806-10	1371-02

III. Állami erdők.

Az aradmegyei államerdők igazgatás tekintetében a dévai kir. erdőfelügyelőséghez s közelebbről a lippai főerdőhivatalhoz tartoznak. A megye területén 6 állami erdőgondnokság van, melyek székhelyei az állami erdők helyzetének megfelelőleg a Maros mentén fekszenek s vízmentében haladva így következnek: Tótvárad, Berzova, Solymos-Milova, Kladova, Csála és Pécska. — Az államerdők részint rendszeres, részint ideiglenes gazdasági terv szerint kezeltetnek; a kivágott erdők felújítatnak. A fokozatos felújító vágásban kezelt erdőknél a felújítás természetes úton, a hézagoknak utánültetéssel való pótlása mellett történik, míg a tarra vágott területek, vagy beerdősítendő tisztások részint vetéssel, részint ültetéssel erdősíttetnek be. A vetés átlagos költsége holdankint 3 frt, az ültetésé ellenben 6 frt. Az ideiglenesen kiirtott erdőterületek, különösen a csálai és a pécskai erdőgondnokságnál, mezőgazdaságilag hasznosíttatnak bérbeadás útján, a mi az erdőművelési költségeket igen leszállítja. — Az erdők állományában az elemi csapások közül a futótüzek, továbbá az árvizek s végül a rovarok szoktak nagyobb pusztításokat okozni. A tüzek különösen az őszi és tavaszi hónapokban veszedelmesek a fiatalosokra; szárazabb időjárás esetén ilyenkor tűzöröket szoktak alkalmazni a veszély elhárítására. Az árvizek tavasszal szoktak a csálai és pécskai erdőgondnokságok területén pusztítani. A rovarok, illetőleg lepkék közül különösen az orchestes fagi, a cheimatobia brammata és az ocneria dispar szokott tömeges fellépésével nagyobb károkat okozni. Az alábbi táblázatok az államerdőkre vonatkozó részletesebb számadatokat tartalmazzák.

Az aradvármegyei államerdők tenyészete az egyes kőzetek szerint s az özön- és áradmány-földön.

Az erdőgondnokság neve	A) T ö l g y e r d ő h o l d a k b a n									
	Kvarcz (kvarcz-szikla, kovag-pala)	Homokkő (quaderkárpáti, vörös homokkő és grauvacke)	Földpátos szikla (gránit, gneisz, sienit, porphir, trachyt)	Csillámos kőzet (csillám-pala, chlorit-pala, faagyag-pala)	Augitos- és amphybolos-szikla (basalt, diorit és szerpentin)	Agyagkőzet (agyag-pala, márga-pala)	Mészke (mészke dolomit)	Törmelék és hömpöly (kavics-görgeteg, mészke-törmelék, trachyttuff)	Összesen	
Tótvárad	498.88	1595.54	1800.00	1464.17	.	8612.68	.	.	8612.68	
Berzova	36.24	1200.14	.	1150.00	4567.45	.	.	9926.04	
Solymos-Milova	295.28	314.67	2993.45	1707.19	.	2626.54	320.00	.	5332.92	
Kladova	1568.73	242.61	.	7121.93	
Csála	4620.58	4620.58	
Pécska	3216.24	3216.24	
Összesen	794.16	1946.45	5993.59	3771.36	1150.00	17375.30	562.61	7836.82	38830.39	
B) B ü k k é s m á s l o m b f a h o l d a k b a n										
Tótvárad	632.04	1240.02	2583.50	2626.94	.	5741.78	.	.	5741.78	
Berzova	29.48	2990.06	.	650.00	3065.33	480.00	.	10147.83	
Solymos-Milova	55.08	1741.12	662.26	.	2928.50	298.01	.	7078.04	
Kladova	1058.77	.	629.52	3815.24	
Csála	3445.99	629.52	
Pécska	3445.99	3445.99	
Összesen	632.04	1324.58	7314.68	3289.20	650.00	12794.38	778.01	4075.51	30858.40	
C) F e n y ő - f é l é k h o l d a k b a n										
Berzova	19.13	.	28.27	.	.	47.40	

A m. kir. államerdészet birtokához tartozó aradvármegyei földterületeknek művelési ágak szerinti kimutatása.

Erdő- gondnokság	belletek	üzemi és kezelési cé- lokra szükséges vagy belzeteket képező			termé- ketlen	az összes nem erdő- terület	erdő
		szántóföld	legelő	rét			
h o l d							
Tótvárad	12·06	28·53	—	—	172·75	213·34	14354·36
Berzova	6·30	58·83	64·55	25·77	75·25	230·70	20121·27
Solymos-Milova . . .	9·84	29·40	94·46	—	33·71	167·41	12410·96
Kladova	12·97	33·77	—	—	5·96	52·70	10937·17
Csála	13·76	927·77	—	142·08	692·32	1775·02	5250·10
Pécska	16·96	35·63	48·61	10·69	614·47	726·36	1139·69
Összesen	71·19	1114·93	207·62	178·54	1598·46	3165·53	64213·65

Az Aradvármegye területén levő államerdők fő-fanemeinek területek szerinti kimutatása.

Erdőgondnokság	tölgy	bükk és más lombfa	fenyőfélék
Tótvárad	8612·68	5741·78	—
Berzova	9926·04	10147·99	47·40
Solymos-Milova . . .	5332·92	7078·04	—
Kladova	7121·93	3815·24	—
Csála	4620·58	629·52	—
Pécska	3216·24	3445·99	—
Összesen	38830·39	30858·56	47·40

Az aradvármegyei államerdők igazgatási és kezelési (erdőgondnoksági és erdőőrzési) költségei, az örkerületek száma s azok átlagos tértárgysága.

Az erdőgondnokság neve	Az erdőgondnokság			Az erdőgondnokság örtérületének			
	erdő- területe holdakban	költségei ftkban		száma	átlagos erdőterülete holdakban	költségei ftkban	
		egészben	holdanként			egészben	holdanként
Tótvárad	14354.46	1148	0.08	13	1305	3455	0.24
Berzova	20121.27	1268	0.06	14	1437	4520	0.22
Solymos-Milova	12410.96	1410	0.11	11	1128	3345	0.27
Kladova	10937.17	1462	0.13	8	1367	3360	0.31
Csála	5250.10	1420	0.27	6	875	2085	0.39
Pécska	6662.23	1095	0.16	10	666	5310	0.79
Összesen	69736.19	7803	0.81	62	6878	22075	0.222

Az állami erdőkben állandóan mintegy 2900 munkás kap foglalkozást és ezek átlagos napibére 60 kr., ugyanannyi a holdanként felvehető tiszta hozadék is.

Az aradvármegyei államerdők felosztása üzemmódok és fanemek szerint.

Az erdő- gondnokság neve	Szálterdő 80—120 éves fordában				Szarjerdő 10—60 éves fordában			V é d e r d ő			Üzemen kívül áll		
	tölgy	bük- és más lombfa	fenyő-félék	összesen	tölgy	bük- és más lombfa	összesen	tölgy	bük- és más lombfa	összesen	tölgy	bük- és más lombfa	összesen
Tótvárád	8612·68	5741·78	.	14354·46
Berzova	9889·56	10147·83	47·40	20084·79	.	.	36·48	.	.	36·48	.	.	.
Solyms-Milova	5296·68	7048·56	.	12354·46	36·24	29·48	65·72
Kladova	7121·93	3815·24	.	10937·17
Csála	4620·58	567·12	.	5187·70	.	37·60	37·60	.	.	1361·31	.	24·80	24·80
Pécska	2285·12	1366·07	.	3651·19	188·40	1649·73	1649·73	742·72	618·59
Összesen	37726·55	28686·60	47·40	29686·60	188·40	1687·33	1687·33	779·20	618·59	1397·79	36·24	54·28	90·52

A megye fát fogyasztó iparvállalatai: 3 vasbánya, 2 vaskohó, 8 fűrészmű, 3 gazdasági eszközkészítő-műhely és 3 mészégető.

Aradvármegyében 10,000 holdon felüli erdőbirtoknak tulajdonosai: M. kir. kincstár, gróf Wenckheim Frigyes, herczeg Sulkovszky József M., Schweiger József, gróf Nádasdy Ferencz.

5000 holdon felüli erdőbirtokosok: gróf Karácsonyi Guido örökösei, báró Klein testvérek, József főherczeg ö. cs. és kir. fensége, Ürményi Pál, Kintzig János, Zeiter Lajos, Boros Béni örökösei, Herczeg Lichtenstein Alajos.

1000 holdon felüli erdőbirtokosok: Kleve Oszkár, gr. Königsegg Fidél, Prónay István, báró Edelsheim Gyulai Lipót, Majersburg Frigyes, Keizer és társa, Simay József, Strasser Lajos, Deutsch Bernát, Hollaki Imre, Kis-Halmágy község, Novák Péter örökösei, gr. Wenckheim Krisztina, Orbán László utóda, Lazur község, a Bohus-család, Kiszindia község, Hengelmüller Károly, Munk H. és fiai, Egenhoffer József, Buttyin község, Török Gábor-féle csőd, Konopy Kálmán, Horvát Géza, Acsvai v. urbéresék, Török Antalné-féle csőd, Czárán Márton, Török József, Deseő Ádám alapítványa, Benes Gyula, br. Atzél Lajos, Institoris Gyula, Csucs község, Talács község, Pojenár község, Trójás község, Doret Leo, gróf Zsigrai Márton, Krisztián Hermann, Institoris János, Bittó Aranka.

Nevezetesebb fakereskedők a megyében: Karger József, Gross József, Kohn Jakab, Löffler Ármin, Bienenstock Gusztáv, Inkei Emil, Walder S. és fia, Seidner Bernát, Munk H. és fia, Weisz Húgó, Mairovitz Mór.

A magán erdőbirtokok közül felemlitem az arad-csanádi vasút társulatát. — A vasúttársaság Honczisor, Zöldes és Szaturó községek határában fekvő 1000 holdnyi erdőbirtoka házilag kezeltetik; nagy része erdő, legelő, kaszáló, részben gyümölcsös és szőlő. Gazdasági kezelése nem lévén, gazdasági felszerelése sincs. Tiszti személyzete: 1 főerdész, 1 főtiszt és 1 tiszt, 9 erdőőr és 1 vinczellér. Évi illetményeik összege körülbelül 4150 frt. Az alkalmazott munkások száma az erdőkihasználásnál 150—200, egyéb munkáknál 25—50 között változik. A munkabér 50 krtól 1 frt 20 krig ingadozik. A nagyobb erdőbirtokok kezelésének adatai az illető uradalmak leírásában említettnek fel.